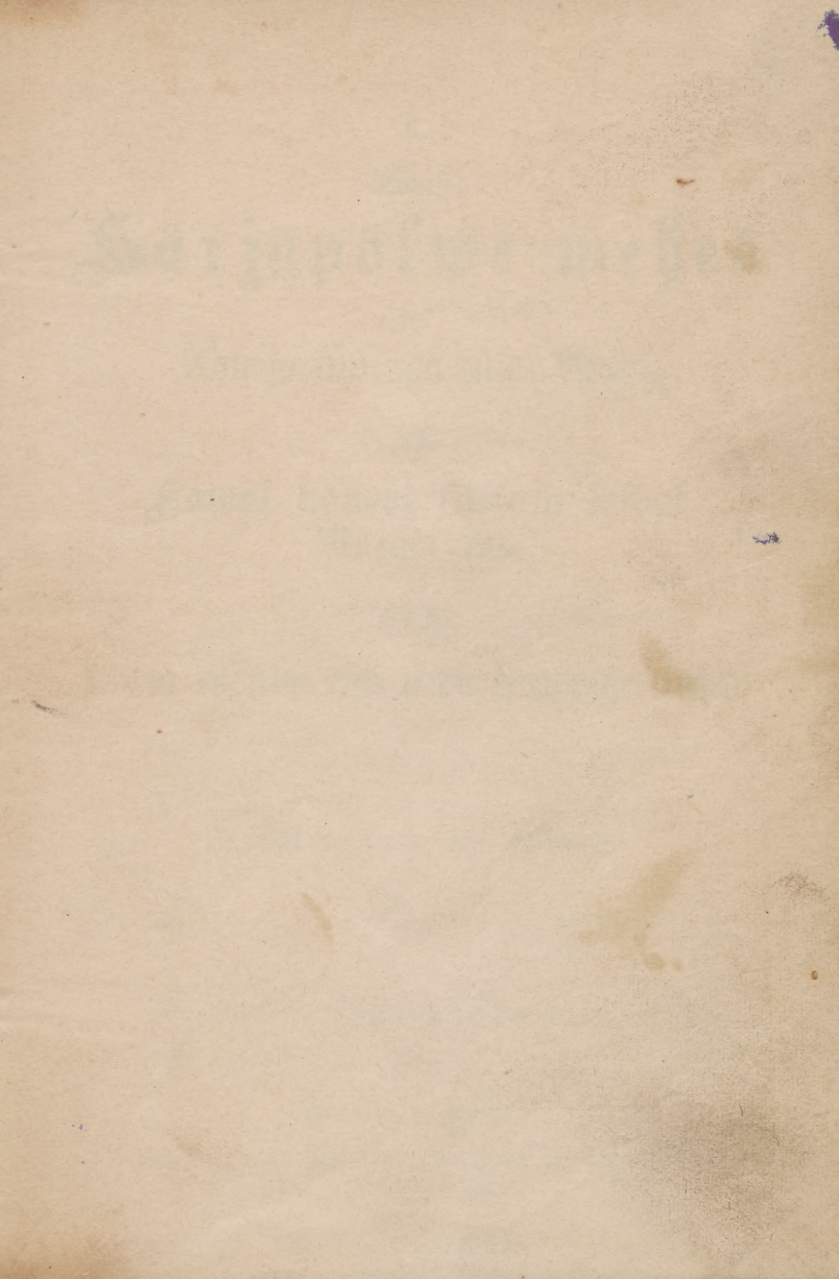

I. 2357

~~B. 450~~

A 2406.

791

I.

Wiimsed

Särjapõlwe mehed

ehk

Udu ja kuninga tütar Anna.

II.

Kawal kaardi seletaja soldat
Majori ees.

III.

Kolm wenda ehk tark kuninga tütar.

J. Mäe sep'pa kuluga.

Nr. 1.

Tartus 1883.

Trükitud Wilhelm Just'i juures.

Zensuri poolest lubatud. — Tallinnas, 16. Aprillil 1883.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

34735

Viimsed härjapõlwe mehed ehk Adu ja kuninga tütar Anna.

I.

Kui ma mitte ei eksi, elasivad meie maal wanast kord härjapõlwe mehed. Need olid kasmu poolest weikesed, lühikesed ja paksud; aga ka osawad kõigile tööle, isäranis tegid nad iga meistri tööd, nagu: klaasist, wasest, kullast, hõbedast, terasest ja rauast, tegid nad ime asjad walmis. — Ka tublid laulu mehed olid nad, kurnwad olid nad kurnadega ja rõõmsad rõõmsatega, iga hädalist, kes nende abi tarwitas, aitasid nad hää meelega, ja olid iga ühe wasta lahked ja osawõtlikud. —

Suured sõjad, näljad ja katkud pigistasid neid raudse käega, kuni nende suguwõsa nii kofku sulas, et üks ainus perekond weel järel oli. — Need olid siis üksi kõik meistrid, kes wäga wanal ajal meie maal suured kunsti tööd toimetasivad, mis keegi peenikeste tööde tundjad (mehaanikud) meie päiwil ei ole kuutnud järel teha. — Sest ka siis tuli, et nende töö kallist hinda maksis ja nad enamiste rikad olivad. —

Sagedaste aga tuli ka neile rängad tööd ette, mis weikeste meeste jõud ei suutnud korda saata, siis oli häda suur! tugewaid mehi ei tahtnud nad mitte pidada, ega pidanud; sest need oleks kõik targa tööde toimetused omale õpinud ja siis ei oleks härja-põlwe meeste töö midagi maksnud. —

Nad wõtsiwad küll meie rahwa seast enestele õpipoijsa, aga kui õpilase aeg pidi täis saama, hukasiwad nad ta ära; — kaduse ja ahnuse pärast. — Nõnda ei saanud ühte ainustki, kes nende ametid oleks pesast wälja kandnud, ehk küll mõnigi jeda soowis.

Nende ligidal elas üks rikas peremees, jellel oli poeg kui põrafas. — Seesama poeg oli juba tublik meheks sirgunud, jään mõtles wana isa: „Oma Udu tahan ma nende wana härjapõlwetarkade juure õpima panna; mull on ka oma jagu naudi, kui pois ameti selgeks on õpinud, küll siis woin talle riistad ja tööd muretseda. — Kuida mõeldud, nõnda tehtud. Ühel kewadisel päawal wõttis wanamees poisi kae kõrwa ja nõnda sammusiwad nad härjapõlwe meeste juure kaupa tegema. —

Raup sai korda ja kontrakt kirjutati nõnda:

§ 1. Täna pääw kell 12 alustab teenistus ja kestab just kolm aastat järgi mööda; just kolme aasta pärast sellisamal päawal ja kella ajal, on aastad täis ja siis peab ka amet selge olema.

§ 2. Järeltuleja peab isa isi olema, ja ei tohi keegi tõine tulla. —

§ 3. Selle kolme aasta sees ei tohi isa mitte poega waatama tulla, ega poeg isat. —

§ 4. Kolme aasta pärast, sellisamal tunnil ma-
jad fina isa õpiraha täiest ära ja wiid poja kodu.

§ 5. Kui kontrakt ei saa täieste peetud, siis on
pois meie härjapõlme meeste wang ja meil on tema
elu ja surma üle õigus.

Sumalaga jätmiseks lubati weel mõni minut ja
siis algas teenistus. Pois saatis isat minema, sääl
õnistas isa poisssi ja kinkis ühtlasi temale ühe tugewa
mõõga. Seda mõõka pani isa ühe lähema tomingu
alla varjule. Sääl ütles isa weel: Kui mina mitte
kolme aasta pärast siin ei ole, sest see aeg on pikk,
ja elu ei tea uskuda, siis võtta see mõõk ja mõitle
minu asemel selle mõõgaga, seni kui sa wabaks saad.
Sumal olgu sinuga! nõnda lahkusid isa ja poeg. —

III.

„Täna, jah just täna, on kolm aastad täis ja
mina pean minema oma poega ära tooma,“ nõnda
kõneles wanamees omas tuas edasi ja tagasi kõndides,
pistis wiimaks ühe raske koti (rahaga) tasku ja läks.
Majas orus mägedega ümber piiratud seisid härja-
põlme meeste eluase. Sinna pidi ka wanamees täna
sammuma. Täis lootust, et oma poega kätte saada,
sammus ta sinna talu poole; aga ta oli liig wara
tulnud. — Pea oleks ta tuppä astunud, aga tall
tuli kõwa kontrakt meelde ja see sundis teda paigale
jääma. — Ta toetas ennast lähema kalju rünka
najale, et aega ära oodata ja siis, punkt, nimetud
ajal jäl olla. —

Weiksed härjapõlme mehed, nagu kelmid kunagi, saatsid ees wahid wälja, et wanamehele tee pääl takistust teha. —

Kui need leidsid wanameest säält istumast, säälonisid nad nagu kassid üles kalju rünkade pääle ja weeretasid hulgakesi ühe kiwi alla, kufutasid seda wana mehe pääle, ja see jäi kiwi alla igawest und uinuma.

Kell saab 12, kõik on waiß ja wagane, Udu waatab ja ootab isat tulema, weikesed härjapõlwelased pilgutawad ükstõisele filmi. —

Juba kell lööb 12 pauku, aga Udu lootus on asjata, isat ei ole veel kuskilgi. — Sääl kargas Udu lähema pööstastiku ja tõmbas teatud koha päält oma isast antud mõõga wälja — tuli ruttu tagasi ja seisis nagu ennegi seatud kohal.

Hurra! hurra! kiskendasiwad weiksed ja koguñiwad endid Udu ümber kofku. — Warsti tehti pikad ketid, üks ots pandi alasti paku külge finni, tõist aga taheti Udu jalgade finni needida. —

„Miks nii?“ küsis Udu. —

„Sina oled nüüd meie wang,“ wastasiwad weikesed, „ja meie käes on otsus sinu elu ja surma üle, siis paneme nüüd sinu, et sa meile kurja ei saats tegema, siia ahelasse, siin pead sa suure haambriga, nii kaua kui sa jõuad, taguma, ei jõua sa enam, noh siis,“ — rohkem ei saanud nad enam rääkida, sääl käratsas Udu waele: „Wõi nii, wõi nii, see ongi mu kolme aasta teenistuse palk!“ — Seda ööldes wirutas ta isast õnnistatud mõegaga tüki wiis härjapõlwlast tõise ilma. — Wiimse kui ühe härjapõlwelase, üle pea 150 tüffi, tapis ta wihaga

ära. — Oli ta kõigega valmis, waatas weel kord üle oma kurja töö ja õhtas isieneses: „Siin ei wõi ma enam elada, pean põgenema;“ aga kuhu? seda ei teadnud ta isegi. „Waatan kord oma wanemaid ja lähen siis kus kolmattümmend,“ mõtles ta ja astus edasi. —

Edasi astudes leidis ta kõige esite, et isa oli ära tapetud; ta sai asja loust aru; — wõtis mattis isa maha, siis läks uueste tagasi, korjas kõik härjapõlwelaste peenemad asjad ja tööriistad kofku, pakis neid ühe pika waadi sisse, mis palgist oli tehtud, weeretas seda mere äärde, — lükkas wette, ja pugesi isi ülejäänud tühja ruumi sisse. Tuul oli wali ja ajas palgi kõige Udu ja kraamiga — tõisele poole mere randa. — Sääl ronis Udu palgi seest wälja, astus maale ja kõige esimene, kes tall säääl filma puutus, oli üks wana kindral, kes säääl paikas jahti pidas.

Udu ei pannud sellest suurt tähele, wedas oma kalli waranduse kalsdale; et tall hoidmise kohta ei olnud, kaewas ta maa sisse augu ja pani oma waranduse sinna sisse; — seda kõik waatas see wana kindral päält. — Udu ei mõtelnud selle juures midagi kurja. —

Warsti oli ta matmise tööga valmis ja nüüd läks ta aja wiitmata eneselle kohta ja teenistust otsima. Pea jõuudis ta lähemasse linna ja sai ka hea teenistuse kätte. —

Selle linna kuningal oli üks ilmatu tark sepp, see oli kuningale kolm paari nuge ja kahwliid teinud, neid peeti ime kalliks. — Sinna sama kuninga juurde

sai Adu, hea palga, riiete ja söögi eest teenistust. — Tema amet oli ainult neid nuge ja kahvolid puhastada ja iga sööma aeg lauale kanda. — Säär juures sai talle ka üteldud, et kui üks ainumas neist nimetatud asjadest puuduma peaks, siis Adu oma peaga see eest vastutab. —

Nõnda läksid aastad kolm ilma õnnetuseta mööda. — „Aga õnnetus ei käi mööda kiva ega kända, vaid iga mööda inimesi“ ütleb wana sõna ja see on ka siin tõeks jäänud. — Korraga oli üks nuga nagu tina tuhka kadunud. Mis nüüd teha? Suures hädas jookseb Adu seppa juurde uut otsima; — aga sepp on ära lõunelle läinud ja nüüd ei ole midagi parata. — Adu ei ole ka mitte nõuuta, ta tõmbab tüki terast, paugutab talle alasi pääl mõne wopsu ja nuga ongi walmis; ainult tükkine rauda jääb sepale tunnistuseks alasi pääle, et mõrad inimesed tagumas on käinud. — See rauda tükkine oli kolme kandiline, mis ka meiegi aegsed seppad alasi pääl haambriga ei saa taguda. —

Kuba lõuna söögi ajal oli Adust tehtud nuga ühes tõiste nugaodega kuningal laual, õnne kombel oli ta tõistega nii ühte nägu saanud, et kuningas midagi wahet ei tunnud. Nagu harilikult, wõttis ta noa kätte, (juhtus aga parajaste Adust tehtud nuga) ja hakkas wõid leiba lõikama. Nagu ei oleks midagi ees olnud, lendab nuga läbi leiba ja mahoni puust laua. — Suure häälega hakkab kuningas oma sepa osawust ja tarkust kiitma, et tõist niisugust ei ole leida. — Adu ei wõinud seda kiitust wälja kannatada ja seletas asja lugu põhjani kuningale ära. — Kuningas

ei uskunud seda sugugi ja lastis seppa sinna kutsuda.

Sepp tunnistas nuga oma tööks ja Abdu ütles: see on minu tehtud. — Kuningas ei jõudnud ega mõistnud otsust teha; sest mõlemad tunnistasid nuga omaks tööks. — Viimaks tegi ta otsuseks: teie mõlemad peate oma tööga näitama, kumbale õigus jääb. Tööd valitsege ise! kumbale siis võit jääb, see saab minu väimeheks, ja et mul poega ei ole, ühes ka riigi pärandajaks. — Sepp oli selle otsusega väga rahul ja ütles: „Mina saan ühe raudriide tegema, kui ma teda selga panen ja võitlusele astun, — — siis tehku see walelik sääl, (Abdu pääle näidates) üks mõet, kes seda riiet läbi lööb; jõuab ta seda, siis olen mina otsas ja võit tema; ei jõua ta aga, siis lasen mina ta wõlla tõmmata. — Kuningal oli küll Abdu pärast hale meel; aga siiski oma sõna ei tahtnud ta tagasi võtta ja pidi selle pärast rahu jääma. —

Tööde toimetamiseks sai üks aasta aega antud ja selle üle kindel kontrakt kinnitud. — Nüüd ruttas sepp kodu ja pani 77 soomest toodud tarfa selli töösse, ise ei teinud ta muud kui juhatas tööd ja laulis sellide ergustuseks järgmisi waimustawat laulu:

- „Toimetage tarfa tööda,
 „Ime kõwa riidekesta,
 „Küll saan võitma kelmi suure,
 „Kodu tooma pruudi noore;
 „Siis saan teil ka pidu andma
 „Kallid wiinad laual' kandma.
 „Pidu kehtku seitse ööda,
 „Siis kui lõpetame tööda,

„Ja kui kuningriigi mõidan

„Kõiki teid siis würostiks tõstan;

„Sest nüüd karmest tööle astke,

„Käed haambri külge pistke!”

Kuna sepp oma meestega wurgaste töötas, ei mõtelnud Abu mõõga tegemise pääle, et küll kuningas ka temalegi oli lastnud sepikoja ehitada ja tarwilikud riistad annud. —

Künime kuud oli juba mööda läinud, sääl kutsus kuningas Abu oma juurde ja ütles talle: Noh ime wennaene, mis lugu on sinuga, wist oled ära unustanud, mis sinu ja sepa wahel sündis? tema teeb juba 10 kuud oma 77 selliga tööd ja sina ei mõtlegi selle pääle; oled üks laisk worst ja walelik! Abu aga ütles: Muus kuningas, ärge pahandage, eks sellega aega ole; wõi kui soowite, lähan lõõn tühja walmis, et kae pärast wõtta, kui tarwis on.

Ta läks warsti oma riistu mere weereft otsima, aga oh õnnetust! neid ei olnud enam säält leida. — Kohe läks Abu kuninga juurde ja kaebas sellele oma häda. — Sääl küsis kuningas tema käest: no kas kesgi siis sääl juures ei olnud, kes seda nägi, kui sa need riistad maha matsid? — „Kes sääl juures oli?” kordas Abu pikalt, „üks wana kindral oli sääl juures ja ei kesgi muu, külap tema isa siis nägi, kus mina panin.” — „Kas sa tunned seda kindralit?” küsis kuningas. „Miks mitte, kui aga näen,” wastas Abu. — Sääl lastis kuningas kõik kindralid kofku tulla, Abu waatas ja tunnistas iga ühte, aga otsimata ei olnud nende hulgas. Siis wihastas kuningas wäga ja ütles Abule: nüüd ma nään, et sa tõeste

üks petis ja kelm oled; rohkem muld kindralisi ei olegi; — küll sepp saab sulle warsti su pettust kätte tajuma." —

Kuningal oli ka üks ilus tütar Anna, selle südamesse oli Udu ilus nagu ammugi juba aset võtnud ja tihti olivad nad armastuse pilgud salaja wahtanud. Mis ütles nüüd selle süda sees? — See kõndis kui tulise sütte pääl ja ei jõudnud seda kassit mõitluse aega ära oodata. — Aga omal ajal pidi ta siiski tulema. —

Tõisel homikul astus kuningas magamise kambriist wälja, leidis aga imestades oma wana kindrali oma ukse alt seisma. „Tere mu auus kindral, kust teie nõnda minu teadmata siia saite?“ hüüab kuningas ja sirutab kät termitamiseks wälja. —

Terwise wasta mõtmise asemel kusus aga kindral kuninga jalgade ette maha. — Kuningas hakkab teda üles tõstma, leiab aga, omaks suureks imestuseks, et see teda ta ülesse tõsta tahab, üks järel tehtud kaju on. — Udu, kes sääl lähikordas oli, tuli kuninga juurde ja ütles: „Auus kuningas! tunnete teie seda kindrali?“ „Miks mitte!“ kostis kuningas, „see on minu kõige wanem kindral, ta läks ju kolme aasta eest Saksamaale terwist otsima.“ — „See on see sama kindral,“ rääkis Udu, kes teab kus minu riistad on. Et teie eila ütlesite, teil rohkem kindralisi ei olla, siis tegin mina õõsi tema kaju walmis, et teie teda ära tunneksite; — kaju on nõnda, nagu ma teda jahi pääl nägin. — Nüüd saadeti warsti kiirpost wanakesele järele minna ja lasti teda kodu tulla.

— Ta tuli, aga riistad ei olnud enam tema käe, ta oli neid säält ära võtnud ja tõise kohta maa sisse matnud, kust nad nüüd ära toodi. — Oli veel kolm nädalid tärimini aega ja Abu läks ka nüüd mõeka sepitsema. Oli mõek valmis, karastas ta teda ja laulis ise sääl juures:

„Möögake, sa minu töö,
 „Juba homme üle öö,
 „Tapad selle võidu väljal,
 „Kes raud riideid kannab seljal;
 „Saa siis hästi wahedaks,
 „Teras mine jahedaks:“ —
 Mõõka mõistis, kostis wasta:
 „Waenlastest sind wotan peasta,
 „Pruudi sulle õlma kannan,
 „Kuningriigi kätte annan;
 „Sepa „würstid“ nutma jätan,
 „Kende meistrid furma saadan.“

Oli mõek karastud, katsus Abu teda veel mee pääl kolme jala paksuse wildi läbi, seda läbi rajudes ja leidis teda kõigite korras olema. — Nüüd mõis ta rõõmuga tähendatud mõitluse päewa oodata. —

III.

„Armas Anna!“ ütles kuningas oma tütrele, „kas sa tead? küll on see meie nua pois Abu tark, oh sa tuline piirakas! ta pettis minu täna homiku ära.“

— Mõttele ometi, tema naljahammas teinud niisuguse kuuju, nagu minu kindral. — Homikul mina astun tuast välja, näen kindral seisab ja hi riides ukse kõrvas, kott lindudega kaelas, õige rõõmus pakun talle „tere tere,“ hüüdes kätt aga näe imet! kawatsti! ja kindral on minu jalgade ees pifali maas. „Ei, pole wiga midagittki! hüüan ma wanakesele; aga see oli koguni ilma hingeta. — Kõik see lugu tuli mulle kui üks une nagu ette, ja ma polekski taft selget aru saanud, kui mitte see wõrukael Abu, poleks kõik lugu põhjani seletanud. —

„Küüd naersin mina, kas wõi lõhki. — Ma kardan, see kelm saab ühe tüki tegema ja wõitjaks jääma. Noh, olgu kuidas on, wõit peab ikka wõitjale jääma.“

„Sumal olgu Abuga!“ lisas Anna ligi.

„Noh olgu kuidas on,“ ütles kuningas, „ka minagi saan aru, Abu on minu meelest magus kui maafikas; aag siiski on see õigus, et wõidu mees wõitjaks peab jääma.“ —

„Sa papp!“ ütles Anna, „wõidku sepp kuida wõidab, aga enne weel kui Abu wõllasse läheb, tahan mina weel kord sepaga wõidelda, ja siis ühes Abuga surra.“

„Di, oi laps, tahad sa siis minu hallid juuksed murega hauda saata?“ ütles kuningas. —

„Sa papp, weel murelikum saab see siis sündima, kui sepp wõitjaks jääb,“ wastas Anna. — „Sah laps! ma näen teie ettemõtmised on kalju kindlad,

siis ei mõi ma muud teile ütelda kui: Jumal olgu sinu ja Abduga.

Mõitluse päew oli kätte jõudnud. Rihinat ja kahinat oli igal pool kuulda, ülemad ja alamad, kõik rutasivad mõitluse platsile.

Kui kuningas astus meister sepp mõitluse platsi pääle, kus ülemad ja alamad päält vaatamas olivad. Ta lastis ühe hirmsa suure raud tooli sinna kanda ja istus siis sinna pääle, kuna sellid temale selle suure raud riide selga pannid, mis tool ka kanda aitas. — „Waleliit koer,“ hüüdis ta Abdu wasta „nüüd astu platsi ja raiju mind läbi!“

Mandlikult astus Abdu tema ette ja pafus temale „Jumalaga jätmiseks kätt.“

„Keda sa weel siin pilkama tuled!“ karjus sepp põrgulise healega, „mõllas on ju sinu jaoks ammugi walmis, terve aasta olen ma sinu pilkamist juba kuulnud, täna ootawad kõik rahwas, et näha saaks, kuidas sa mõllas kõlgud. Sa sina julget weel mind pilgata?“

„Olgu siis, kas wajutan?“ ütleb Abdu ja tõstab mõega seppa õla pääle.

„Löö kui jõuad!“ karjus sepp.

Seal wajutas Abdu nagu seepi, ilma löömata, õla pealt alla keis raud riide, ühes seppa meistriga ja tooliga tükis lõhki.

Anna oli esimene, kes Abdule kät andis ja kuningas see, kes krooni pähä panni ja kõik rahwas hõiskasid: Hurra!

Noorpaar astusid rahwa saatusel lossi poole, kus suur pidu, mõitja auuks oli valmistatud. — Sellisamal päeval said nad laulatud ja kuningas andis oma riigi Abu kätte. Tema on oma riiki väga targalt ja mõistlikult valitsenud ja peenikesed meistrid (mehaniikused) wälja õpetanud.

Mõned ehk soovivad sinna meistri ametid minna õpima, aga ma palun, selle tee olen ma foguni ära unetanud ja ei tea kellegile enam juhatada.

II.

Kawal kaardi seletaja soldat Majori ees.

Ihel ilusal pühapäeval pääle lõunat ütles Beltweebel ühe soldati wastu: „Mis oled sina täna, kallil pühapäawal, teinud? ja oled kaarta mänginud.“ — Seda üteldes wiis ta soldati Majori ette ja kaebas tema pääle kurjaste. — „Noh poeg,“ ütles Major soldatile, „on Beltweebel sinu pääle kaebanud, siis pead ka sina oma kunsti wälja näitama, ei tee ja seda hästi, noh, siis jooksed hommen kel 12 läbi lippu.“ Seal wastas soldat: „Auulif Majori härra! mina saan tegema ja wastutama, kui ma jõuan ja mõistan.“ — Major armas: wist saab ta nüüd mulle tulewiku ette kuulutama, aga wõtta näpust, ette kuulatud sai — minewik. — Soldat wõttis kaardid taskust wälja, pani need Majori ette laua pääle lahti ja hakkas neid seletades rääkima: „Auustatud Majori härra! siin need kaardid. 1. näen ma nende seast ühe „risti,“ siis mõtlen ma seda risti, kelle pääle meie Snistegija risti löödi. 2. kui ma ühe „poti“ näen, mõtlen ma selle piigi pääle, kellega meie Lunastaja külge risti puu pääl haawati. 3. juhtun ma „ärtud“ nägema, siis tuleb mulle see armuline ja helde süda meelde, mis meie Snistegijal meie wasta oli ja weelgi on, kui meie teda usume.

4. Ühe „ruutu“ pääle waadates, tulewad mull need kolmkümmend hõbe tükki meelde, mis eest Juudas meie Ünnistegijat ära andis. — See oli esimene näitus, weel edasi! 1. Kui ma ühe pääle waatan, tuleb mulle meele, et üks õige ja tõsine Jumal kõik maad ja ilmad on loonud. —

2. — Waatan ma kahe pääle, siis tulewad mu waimu filma ette need kaks esimest inimest Paradiisi aedas, keda Jumal oma enese palenäü järele oli loonud, aga nüüd nõnda ära rifutud on. — Oh sügawat mõtte walu! 3. Näen ma kolme, siis tean ja tuletan seega meelde, et Iisa, Poeg ja Püha waim üks on ja mäletan ka ühtlasi neid kolme inimest, kes Jumalat tões ja waimus on uskunud ja kummardanud. — 4. Kui ma neli näen, mõtlen sääl juures nende nelja Ewangeliumi, Mateuse, Markuse, Luuka ja Johannese pääle. —

5. Näen ma wiit, siis mõtlen ühes seega meie risti usu peatükide pääle, kus sees meie risti usk on. —

6. Kuut nähes tuleb mulle meelde, et meil nädalas kuus pääwa on ja et selle kuue pääwaga Jumal taewa ja maad on loonud, ühes kõigega, mis sääl sees on, oma auuks ette toonud. —

7. — Waatan ma seitset, siis tuleb mulle meelde, et Jumal üksford pääle loomuse töö lõpetust seitsemendal pääwal on hinganud, — ja seda pääwa pühitšenud. —

8. Tuleb mull kaheksa filma ette, siis mõtlen ma sääl juures nende kaheksa pääle, keda Jumal weeputusest ära peastis, need olid: Noa ja tema pere. —

9. — Näen ma üheksat, siis mõtlen ma nende üheksa tänamata mehe pääle, keda Kristus terweks tegi ja nad ei annud talle auugi see eest, ainult kümnes tuli kiituse ja tänuga tagasi. —

10. Tuleb mull' kümme filma ette, siis mõtlen ma nende kümne neitsi pääle, keda pulma kutsuti; wiis tarfa ja wiis rumalat! —

Sääl kõhatas soldat ja jutustas edasi.

„Need neli kuningat seletawad minule: kolm on mis homiku maalt tulid ja neljas on see suur kuningate kuningas, kes üle taewa ja maa walitseb. —

Need neli emandad tuletawad minule naeste rahwaid meelde, kes nõnda Kristust armastasid, et teda ka haua juurest taga otsisid.“ — Risti soldatid kõrwale wistades, jutustas ta Majorile edasi: Need kolm soldatid on Juuda sulased ja tähendawad ka kõike neid sõa mehi, kes Jeesust risti löiwad.“ —

„Pääle seda“ nõnda rääkis soldat, „on kaardid minul weel nagu üks kalender. Neil on 365 filma ja meil on just nõnda sama palju päiwi aastas. — Üks mäng kaarta on 52 lehte, ja aastas on meil just nõnda sama palju nädalid. — Ühe mängu kaartide sees on 12 pilti ja aastas on meil nõndasama palju kuusid. — Mina ütlen ühe sõnaga: üks mäng kaarta on mull' armsam kui kõik maailma warandus; sest kui ma ühe ainja kaardi nende seast wälja wõttan, siis on minul selle juures nõnda palju tähendust ja pean nõnda palju mõtlema ja seletama, et sest terwe testamenti wõiks kirjutada. Kaardid on mull selle

pärast, kui ma nad ära segan ja siis ühe nende seast wälja tõmban, siis tuleb igakord mulle isesugune mõtte. — Kui ma nad kõik forraga wälja wiskan, siis on nii palju, kui peaks ma terve piibli raamatu forraga lahti lööma." — "Nüüd olen ma kõik ütelnud, mis mul ütelda oli," rääkis soldat ja jäi wait. —

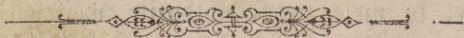
"Armas poeg!" kostis Major, "sina ei ole aga minule, sest risti soldatist mis ja kõrwale wiskasid, midagi rääkinud."

"Kuulif Majori härra!" kostis soldat, "see tähendab Juudast. — — — ja enam ei tohi ma ütelda." —

"Ütle julgeste, minu poeg! rääkis Major sõbralikult, "sest mina seisn sinu eest." Sää! rääkis soldat edasi: See risti soldat on see kõlbmata Weltweebel, kes sää! ukse kõrwale seisab; — sest tema ei ole mind ükfinda sõimanud, seda ma oleks wälja kannatanud, aga ta on ka Teid teutanud ja Teie auu püüdnud omale saada; — ta on Teid kelmiks ja margaks nimetanud. — Mina usun ja loodan suure Jumala pääle, et see ükskord temale ta sumata ei jää. — Tema ei mängi mitte nõnda wiisi kaarta, kuidas mina mängin, waid tema mängib raha pääle, mis üle tema jõuu käib ja siis ajab teda puudus wahel ka meie waele soldatite weikesest jaokesest näpistama. — Et mõned filma weega järel waatama jääwad, ei puudu temasse. Pääle selle mõtleb ta veel kawalaid tüfka wälja, kuidas oma kaardi sõbradega seltsis, Teie auu kallale wõiks kippuda ja Teid peenikeselt petta." —

Majori härra ei olnud veel ilmaski naernud, aga täna tegi ta seda tööd, nii et kõht wabises. — Raerulise näuga ütles ta soldatile: „Täna sest tunnist saadik oled sina Beltweebel ja see Beltweebel sääl on liht soldat, ta hakkab oma esimest aastad teenima. — Sinu tubli koostmiste, eest on sull siin üks raha kott ja süüa pead sa tänasest pääwast saadik minu köögist saama. — Mull on sinu üle hea meel, sest niisugust narri ei ole ma veel enne näinud. — Soldat läks kodu ja oli korraga Beltweebel. — Beltweebel pidi taga pika ninaga oma esimest aastat teenima hakkama.

Sina lugeja, — ära sa ial mõtle, et kaardid sulle niisugust õnne toowad, nagu sellele Beltweebelile, — ei ial. — Sina aga võtta parem Piibli ehk palwe raamat kätte, loe seda ja palu säält seest, see saab sull õnne andma, — aga mitte kaardid. — Kui sull muidu aega on, siis võtta pääle palumise ilusad jutud raamatud kätte, loe ja toida säält seest oma waimu, — ennem kui sa kõrtsi lähed jooma ja kaarta mängima.

Kolm wenda.

(Gesti jutt.)

Manal ajal elasid kolm wenda, kaks olid targad ja rikad, kolmas aga rumal ja waene, selle pärast käis ta rikaste juures kerjamas ja pidas ka neil sea karjatse ametid. — Sell ajal oli üks kuningas, kellel ütlemata tark ja ilus tütar oli; seesama kuningas andis kuulutuse wälja, et kes temale wäimeheks soowib tulla, peab tema tütre kolme sõna pääle wastused andma, s. o. tütre ära wõitma. Küll tõttasid würstid ja printsid tütart omale saama, aga kõik tulid pika ninaga tagasi; sest keegi ei wõinud tütre kolme sõna pääle wastutada. Sääl läksid ka need kaks rikast wenda oma õnne katsuma, aga see rumal wend ei jäänud kahest esimesest sugugi maha ja kui tõised minema hakkasid, tormas tema ka tõistele järele; hoolimata sellest, et tõised teda küll sundiswad tagasi minema. — Tee pääl hõikab ta suure häälega tõistele järele: „Mekakarikaari, mis mina leidsin!“ Kaks esimest armaswad, et ta raha leidis ja jäiwad selle pärast seisma ning ootaswad teda järele tulema. — Aga mis leidis siis seakarjus? Ühe furnud haraka, seda pani ta hoolega oma kaela kotti. — „Mis rumalat rääkida, tema teeb seda mis tema armab,“ ütlesid tõised wennad ja sõitsid edasi. — Natuke maad

edasi kiskendab rumal wend uueste: „Mefakarifaari,“ mis mina leidsin!“ Leidus ep olnudki muud kui üks talumehe wana teljeotsa (nuka) pulk, mida ta maast ülesse wõttis ja kotti toppis. — Natuke maad edasi kiskendab rumal wend kolmat korda: „Mefakarifaari, mis mina leidsin!“ — Sääl waatasiwad tõised tagasi ja nägid teda ühe wana luua wõru maast wõtmad ja kotti pistwad. — Warsti jõudsiwad rikad mennad kuninga kotta, ja läksid wiibimata tütre juure oma õnne katsuma. — Mõlemad tuliwad pika ninaga tagasi. — Ka rumal seakarjus tahtis oma õnne katsuma. — Oma karja kott kaelas, astub ta kuninga tütre kambri. Aga nüüd on häda, ei tea mis peab esite rääkima, — rääkida on ainult kolm sõna ja siis on kõik — otsas. —

Teekäimisest ja jooksmisest oli tal kange soe, mis aga sisse astumise läbi weel suurendatud sai, sellest siis see tuli, et ta nagu ilma ette mõtlemata pajatas: „Küll aga on teil soe tuba!“

„Minu persegi on weel palawam, kui see tuba,“ wastas kuninga tütar. —

Sääl tõmbab seakarjus oma furnu haraka kaelaotist wälja, wiskab ta laua pääle ja ütleb: „Kui asi nõnda on, siis praadige see lind sääal peal mulle ära.“ — „Sa, ma praadiks küll, aga kuum wesi jookseb pääle,“ kostis kuninga tütar. — „Mina pistan pulga ette,“ ütles seakarjus, wõttis pulga kotti ja pani laua pääle. —

„Pulk ajab lõhki, ütles kuninga tütar. — „Mina panen wõru pääle, wastab seakarjus wõru laua pääle pannes.

Brawoo! printsessin on võidetud! kiskendasid päält kuulajad ja neil oli täis õigust nõnda kiskendada. Warsti tulid teenijad ja ehitasid seakarjatse kalli riie- tega, wiisid ta kuninga juure ja see andis oma tütre temale. —

Sellega lõpeb meie jutt. — Mina aga liian veel ligi: Mis ütles tõiste wendade süda sees, kui nad nägid, et nende wend, keda nad nõnda rumalaks pidasid, nüüd auustatud sai? Seda jätan nende endi wastutada ja ütlen veel Gesti wana sõnaga: „Ära kiida ištennast, lasse tõised sind kiita. — See nende kolmas wend oli mõnesuguse õnnetuse järel waeleeks jäänud, sest see ka tuli, et ta waeleuse pärast rumal pidi olema. — Mine nüüd ja waata, kas ta tarf küll pole, oma riiki, mis äi temale päranduseks jättis, walitsema. — Võib olla, et ta veel ei ole ära surunud, siis saad ta enese käest paremine keda lugu kuulda. — Siis, kui ma wana juttu waldas käisin, elas ta küll veel, — aga nüüd ma enam ei tea, — ja seega on kõik lõpetud. —

J. Mäeleppa kuluga

trükitud raamatud:

Waimulikud raamatud:

Wiiruki Altar, Hind 20 kop.

Uskliku Siioni õhkamised, Homniku ja õhtu palwed
ja weel kõned, palwed ja laulud furnu walmamise,
puusärki-panemise- ja ärasaatmise-laulud, ka sööma-
ja pulma-laulud. Hind 20 kop.

Kristuse risti-wägi. Hind 12 kop.

Laulud Jesuse sündimisest. Hind 5 kop.

Juttud:

4. **Noor kuningas kolm pääwa nõiakarjas.**
5. **Karwane Iwan põrgus ja päka pithune wana-
mees. Hind 12 kop.**
6. **Sants kolm aastat põrgus. Hind 12 kop.**
7. **Tont ja rehe papp. Hind 12 kop.**
8. **Wana isa kastike. Hind 15 kop.**
9. **Ernu Juuli. Hind 7 kop.**

Laulikud:

Isamaa laulik. Hind 7 kop.

Geesti rahwa mängud ja laulud. Esimene jagu
hind 10 kop. Teine jagu hind 16 kop. Kolmas
jaab ka pea ilmuma.

A-B-D. Tallinna kui Tartu keeli, kummagi h. 10 f.

